

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Volja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

NO. 91. — ŠTEV. 91.

NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 19, 1933. — SREDA, 19. APRILA 1933

TELEFON: CHelsea 3-3878

VOLUME XII. — LETNIK XVI.

2 ANGLEŽA OBSOJENA, 3 DEPORTIRANI, 1 OPROŠČEN

ANGLIJA BO SKOROGOTOVO PREKINILA VSE TRGOVSKE ZVEZE S SOVJETSKO UNIJO

Predno so sodniki razglasili razsodbo, so se posvetovali nad devet ur. — Gregory, proti kateremu so sodniki umaknili tožbo, je bil oproščen. — Na smrt ni bil nihče obsojen. — Najvišja kazen je znašala deset let ječe. — Ruskim obtožencem je bilo konfiscirano premoženje.

MOSKVA, Rusija, 19. aprila. — Dva izmed šestih angleških inženirjev, ki so se morali zagovarjati zastran sabotaže, špijonaže in podkupovanja, sta bila obsojena na zaporno kazen, trije so bili deportirani, eden je bil pa oproščen.

Deset Rusov je bilo obsojenih na zaporno kazen, trije med njimi na deset let ječe.

Predno so izrekli sodniki razsodbo, so se posvetovali devet ur in petnajst minut.

W. H. MacDonald, edini angleški obtoženec, ki je priznal svojo krivdo, je bil obsojen na dve leti ječe.

L. C. Thornton, glavni konstrukcijski inženir Metropolitan Vickers Company v Rusiji, katerega je označil državni pravdnik Andrej Višinski kot vojaškega špijona, je bil obsojen na tri leta ječe.

Allan Monkhouse, ravnatelj Metropolitan Vickers Company v Rusiji, ter inženirja John Cushny in Charles Nordwall morajo v teku treh dni zapustiti Rusijo. Za dobo petih let jim povratek ni dovoljen.

A. W. Gregory je bil oproščen.

Edina obtoženka, Anna Kutosova, tajnica inženirja Monkhouse, je bila obsojena na poldrugo leto ječe.

Na smrt ni bil nihče obsojen. Na deset let ječe so bili obsojeni Rusi: Vasilij Gusjev, A. T. Lobanov in L. A. Sukoručkin. Zanje je zahteval državni pravdnik najvišjo kazen.

Ko je sodnik Ulrich prečital obsodbo, so obtoženci mirno stali. Nihče med njimi ni kazal posebnega presenečenja.

Rusom, ki jim je bila prisojena najvišja kazen, bo zaplenjeno tudi premoženje.

Takoj po obsodbi so Nordwall, Cushney in Monkhouse izjavili časniškim poročevalcem, da bodo odpotovali dne 20. aprila ponoči. Gregory jih ne bo spremljal.

Neoziraje se na izid procesa bo Metroploitan Vickers Company obdržala svojo podružnico v Rusiji.

LONDON, Anglija, 19. aprila. — Danes se bo tukaj setal kronski svet in pri tej priliki bo odobreno dovoljenje, ki ga je dal parlament angleški vladi, da zamore prepovedati uvoz ruskega blaga v Anglijo.

Splošno prevladuje mnenje, da bodo obsojeni Angleži pomiloščeni in da ne bo treba uveljaviti proti Sovjetski Uniji nobenih odredb.

LONDON, Anglija, 18. aprila. — Angleška vlada je postala bolj spravljiva proti Rusiji in ne kaže nobene posebne naklonjenosti, da bi razglasila bojkot za rusko blago, ako sovjeti šest Angležev, ki se ravno sedaj zagovarjajo pred sodiščem v Moskvi zaradi špijonaže v prid Anglije, ne obsodijo in jih samo izženo iz Rusije.

Kabinet je v ponedeljek v posebni seji razpravljal o ruskem položaju. Vlada je sicer kazala veliko odločnost proti Rusiji, toda opaziti je bilo, da je pri volji takoj preklicati bojkot, ako bi bil prej razglašen, ako bi sovjeti dovolili, da se angleški obtoženci vrnejo v Anglijo.

Splošno prevladuje mnenje, da bo ruska vlada, naj sovjetsko godišče obsodi Angleže kakorkoli,

Prohibicija bo se letos preklicana

ROOSEVELT BO ZNIŽAL IZDATKE ZA ARMADO

Roosevelt je naročil vojnemu tajniku, da zniža izdatke za 144 milijonov. — Moštvo bo znižano za 12,000. — Upokojenih bo 3000 častnikov.

Washington, D. C., 18. aprila. — Po vladnem gospodarskem načrtu bo ameriška armada zelo zmanjšana.

Predsednik Roosevelt je naročil vojnemu tajniku, da naj zniža za prihodnje leto izdatke za vojsko za \$144,000,000. Vojni tajnik je na podlagi tega izdelal načrt, po katerem bo vojska zmanjšana za 12,000 do 15,000 mož. Poleg tega bo tudi vpokojenih od 2000 do 3000 častnikov.

Sedanja moč ameriške vojske je 117,000 vojakov in 12,000 častnikov. V poročilu na kongres sta vojni tajnik in Hooverjev kabinet, Patrick J. Hurley in general Douglas MacArthur odločno nastopila proti temu, da bi se armada zmanjšala, češ, da je število najnižje, ki je potrebno za obrambo dežele.

Vlada tudi namerava za l. 1934 znižati izdatke za izboljšanje pristaniš in rek.

Za poglavito znižanje vojaških izdatkov pa smatra vlada opustitev vojaškega vezbanja civilistov in opustitev manevrov saj za eno leto.

BRIVEC PREJEMA OREHE ZA PLAČILO

Madison, Wis., 18. aprila. — Nek brivec je vzel pol bušlja orehov kot plačilo za striženje las. Stresel jih je v veliko skledo in je povabil vse, ki so čakali, da bi bili obriti ali ostriženi, da tarejo orehe.

BREZPOSELNI BODO NABIRALI ZLATO

Zofija, Bolgarska, 18. aprila. — Bolgarski brezposelni bodo pričeli iskati zlato, ako bo vlada sprejela načrt nekega bolgarskega profesorja.

Profesor zatrjuje, da je v mnogih bolgarskih rekah najti mnogo zlata in priporoča, da bi nekateri brezposelni, katerih je na Bolgarskem 30,000, iz rek vlačili blato, v katerem se nahaja mnogo zlata. To zlato bi pridelovali zase in bi ga mogli prodajati ter si s tem služiti dovolj za življenje. S tem pa bi bilo tudi mnogo pomagano državi.

dovolila izpremembo kazni na podlagi izгона iz Rusije.

Svojo spravljivost je angleška vlada tudi pokazala s tem, da je razpravljala o tem, ako je ruska trgovska delegacija, ko je enkrat prenehala angleško-ruska trgovska pogodba, izgubila diplomatski značaj.

Do sedaj je bilo splošno mnenje, da ta diplomatski značaj takoj preneha, kakor hitro preneha trgovska pogodba. Nek uradnik zunanjega urada pa je izjavil, da ima delegacija "zelo dobro postavno točko". S tem je pokazala vlada, da želi čeli spor rešiti na prijateljski način.

PLAČA ZA ČIKAŠKE UČITELJE

Novi župan je pripravil za plačo \$1,700,000. — Mesto dolguje trideset milijonov na zaostalih plačah.

Chicago, Ill., 18. aprila. — Mesto Chicago se je slednjič zbudilo in je spoznalo žalostni položaj neplačanih učiteljev.

Na velikem zborovanju so se v petek meščani organizirali v odbor, ki ima nalogo izdati bonde za plačevanje šolskega davka. To se bo vršilo v obliki kampanje za prodajanje Liberty bondov za časa vojne. Šolski odbor skuša doseči dovoljenje, da izda bonde v vrednosti \$50,000,000 za plačo učiteljem.

Novo izvoljeni župan Edward J. Kelly bo skušal dobiti posojilo pri zvezni vladi. Do sedaj se mu je posrečilo iztirjati \$1,700,000 šolskega davka. C tem bo mogoče plačati učiteljem zaostalo plačo do 1. junija 1932.

Policisti, ognjegasci in mestni uslužbenci niso dobili plače od 1. novembra 1932. Tudi za te bo župan poskrbel, da dobe svojo plačo.

Meščani so zadnja dva tedna že navajeni na protestne parade učiteljev v dolnjem delu mesta.

Pri slavnosti, pri kateri je imela biti razobešana zastava na prostoru prihodnje svetovne razstave, ni mogel nastopiti noben govornik, ker je več tisoč učiteljev nepristano korakalo okoli govorniškega odra. V treh visokih solah je zastavalo 12,000 dijakov, ki so zahtevali, da dobe učitelji plačo.

Ker učitelji že od junija lanskega leta niso dobili svoje plače, trpe veliko pomanjkanje, so slabo oblečeni, postajajo nervozni in njihovi dolгови se kopičijo. Toda so vzdržali, zanašajoč se na obljube, ki niso bile nikdar izpolnjene.

Potrpežljivost je prišla do konca. Morala je padla. Disciplina je skrajno težka. Šolski odbor je v sredo razpravljal o tem, da zapre vse šole. Ta predlog ni bil sprejet samo za to, ker se pomladanske počitnice prično 27. aprila. Samo pretnja, da bi učitelji izgubili pravico do pokojnine, ako bi bile šole zaprte, šolski odbor ni zaprl šol.

ŠPANSKI DUHOVNICI POSTAJAJO POLICISTI

Madrid, Španija, 18. aprila. — Policijski komisar je naznanil, da sta med mestnimi policisti dva najboljša policista bivša duhovnika. V policijo sta stopila, ker je nova republikanska vlada postavila vsako plačo duhovnikom.

AVSTRILJO BO "OSREČIL" FAŠIZEM

Trocki napoveduje Hitlerjevo obliko vlade. — Avstrija pa se ne bo zvezala z Nemčijo. — Francija temu nasprotuje.

Dunaj, Avstrija, 17. aprila. — Privatno pismo bivšega ruskega boljševiškega voditelja Leona Trockega na nekega prijatelja na Dunaju napoveduje veliko možnost Hitlerjeve vlade v Avstriji.

Trocki, ki je navzle svojemu izgnanstvu dobro poučen o svetovnih dogodkih, je opisal avstrijski položaj po svojem običajnem odkritem načinu.

Trocki v svojih izjavah napada avstrijske socialiste in označuje njihovo politiko za nepravno, pasivno in neplodno ter dolži dr. Otona Bauerja in druge voditelje, da uničujejo socialno-demokratsko gibanje.

Delavski razred so njihovi voditelji tako prevarili, da se nahajajo fašisti na stakišču, ko morejo trditi, da prihajajo, da rešijo kapitalistično družbo.

Po Trockijemvem zadržilo je vlada kancelerja Engelberta Dollfussa na pol diktatorska in se skuša vzdržati z nevtalizacijo proletariata in fašistovskega tabora. Razmere v Avstriji se ne razlikujejo mnogo od razmer v Nemčiji, razum da se razvijajo počasneje.

Kot v Nemčiji bo politično življenje zapadlo fašizmu. Dollfuss je samo prehod med demokracijo in fašizmom, kot so bili nemški kancelerji Heinrich Bruening, Franz von Papen in Kurt von Schleicher.

Toda Trockij ne misli, da se bo Avstrija zvezala z Nemčijo, kadar pridejo fašisti do vlade, kajti fašizem bo živel v obeh deželah in se bo moral klanjati Franciji kot večji sili.

Trocki pravi, da so socialisti izgubili ves vpliv in nimajo niti toliko moči, da bi mogli vprizoriti splošno stavko.

RAZLIKA MED AZIJSKIMI ZASTOPNIKI

Washington, D. C., 18. aprila. — Na washingtonski konferenci, na katero je predsednik Roosevelt povabil enajst velikih držav, sta Kitajska in Japonska za svoje zastopnike poslali moše, ki so si v mnogem oziru zelo različni.

Japonska vlada je za svojega glavnega zastopnika poslala viscounta Išii. Star je 67 let, je večji diplomat, je bil že zunanjji minister in tudi poslanik v Washingtonu.

Kitajski finančni minister T. V. Soong bo govoril za nankingsko vlado. Star je 39 let, bankir in je bil vzgojen na ameriških vsučiliščih. V diplomatski službi nima nikake izkušnje, temveč se je ves čas vdeleževal na finančnem in gospodarskem polju.

Soong je brat vdove po Sun Yat-Senu, ki je ustanovil kitajsko republiko in žene generala Čjang Kaj-šeka, vodilnega moža v kitajski narodni vladi v Nankingu. Soongova rodovina zavzema v kitajski narodni vladi tako odlično mesto, da Kitajci splošno govorijo o Soongovi dinastiji.

PIVA, KI NIMA 3 ODS. ALKOHOLA NE BODO SMELI PRODAJATI

Juett Shouse, predsednik narodne zveze, ki nasprotuje 18. amendmentu, je mnenja, da bo prohibicija še v tem letu preklicana. Dve državi, namreč Michigan in Wisconsin, sta se že izrekli za preklic. Odločile bodo države West Virginia, Alabama, Oklahoma, Arkansas, Tennessee in Oregon.

Te države so dvomljive, toda pri poskusnih glasovanjih so dobili mokranci večino. Ako zmagajo mokranci v teh šestih državah, bo prohibiciji kmalu odzvonilo.

Dosedaj se je odločilo dvajset držav, da se bodo že v tem letu vršile volitve za konvencije delegatov. Upati je, da jim bo sledilo še trinajst držav.

V Idaho, Montani in Utah je guvernerju prepuščen razpis volitev.

V Južni Dakoti bo volitev prihodnje leto. V Severni Dakoti, Georgiji in Kansas bo zakonodaja odločila, kdaj naj se volitve vrše.

V ostalih državah se zakonodaja letos še niso sestale.

Edward P. Mulrooney, načelnik newyorške državne oblasti, ki kontrolira prodajo piva, je rekel, da se piva, ki bi vsebovala manj nego tri in eno petino odstotka alkohola, ne bo smelo prodajati.

Državna oblast bo nadalje odločno nastopila proti beznicam, ki delajo konkurenco licenziranim točilnicam. V tem jo bo podpirala lokalna policija.

NOVE ZAHTEVE JAPONCEV

Japonska hoče kitajsko državo med Mančukuo in ostalo Kitajsko. — Nova država bi vključevala Peiping in Tientsin pokrajino.

Šanhai, Kitajska, 18. aprila. — V dobro poučenih krogih se zagotavlja, da hoče Japonska postaviti novo, neodvisno kitajsko državo, obstoječo iz pokrajini Peiping in Tientsin in japonsko armadno poveljstvo obenem naznanja, da je japonska kampanja na Kitajskem končana.

Japonski častniki pravijo, da bi to kampanjo na Kitajskem podaljšali samo nadaljnji kitajski napadi na kitajski zid.

Japonci so sedaj gospodarji Lunantung pokrajine. Kitajci so zadnja dva tedna doživljali poraz za porazom ter so se umaknili čez reko Lwan, s čemur je bil japonski cilj dosežen.

Vsled japonskih uspehov v zadnjem protiranju so nekateri krogi pričeli napovedovati, da bo v pokrajini Tientsina in Peipinga postavljena vlada, ki bo naklonjena Japonci. Ta država bi imela značaj nevtalne države in bi bila obenem zagovodna država, ki bi varovala zavojevalno provinco Džehol pred kitajskimi napadi.

Japonski vojaški krogi so že prej napovedovali tako državo. Japonske izgube v zadnjih bojih so bile majhne. V tridevni bitki pri Čehlingkov je bilo ubitih 21 japonskih vojakov in 35 ranjenih. Kitajci pa so imeli nad 500 mrtvih.

PROTEST SOVJETOV

Sovjeti dolže, da se Japonska ne drži pogodbe glede kitajske železnice. Vmešavajo se v ruske pravice.

Tokio, Japonska, 18. aprila. — Sovjeti so poslali oster protest japonski vladi proti japonskemu vmešavanju v ruske pravice pri obratovanju kitajske vzhodne železnice.

Protest, katerega je nadomestni komisar za zunanje zadeve, Karahan, izročil japonskemu poslaniku Tamokiči Ota, dolži Japonsko, da je kršila pogodbo s tem, da ni varovala sovjetske lastnine takoj ob pričetku japonskega vpuada v Mandžurijo.

Nek zastopnik japonskega zunanjega urada je rekel, da bo Japonska protest zavrgla, ker celo vprašanje glede železnice spada v področje Rusije in Mančukuo, ki skupno obratujeta železnico.

Sovjetski protest je poslanik Ota poslal zunanjemu ministru grofu Učida.

Sovjetski protest dolži mančukuo uradnike, da so zaprli ruske uradnike, ko se je pričel spor zaradi železnice, ker so mančukuo vojski vstavili mednarodni vlak v Mančuli. Protest zatrjuje, da so bili pri aretaciji Rusov vdeleženi tudi japonski vojsaki.

Ruska vlada se tudi pritožuje, da se Japonska ni zmenila za to, da bi, kot jo veže pogodba, zatlra kitajske roparje, ki so napadali železnico od juga.

Dalje dolži sovjetski protest Japonsko, da Japonska ni plačala ruskim uradnikom za prevoz japonskega vojaštva po železnici, navzle temu, da je Japonska oblinila, da bo prevoz plačala.

Karahan pravi, da ima Rusija pravico prepeljati železniške vozove na sibirsko ozemlje. Ko je mančukuo vlada vstavila železniški promet pri Mančuli, je naznanila, da bo vstavljen vsi promet v Mandžuriji, dokler Rusija ne vrne železniškega materiala.

ANGLEŠKI DELAVCI ZA RUSIJO

Derby, Anglija, 17. aprila. — Neodvisna delavska stranka je izjavila, da bo storila vse v svoji moči, da se upre vsakemu poskusu ovirati Rusijo v njenem napredku.

Na svoji konferenci so se delegati zaobljubili, da bodo agitirali za stavko, da ovirajo angleško vlado za slučaj, da se skuša z Rusijo zaplesti v vojno.

Član levice, Fenner Brockway, ki je bil pri zadnjih volitvah poražen kot kandidat za poslansko zbornico, je izjavil, da bo delavska stranka v slučaju vojne z Rusijo stala na strani Rusije.

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President L. Benedik, Treasurer
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

En celo leto volja na Ameriko in	Za New York na celo leto	\$7.00
Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo na celo leto	\$7.00
Za šest let	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedeljo in praznikov.

Dodatno brez podpisa in osebno se ne priobčujejo. Denar naj se blagovno pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi pošljejo bivšice naslovi, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-3878

ROOSEVELT KOT POSREDOVALEC

Ameriški predsednik Franklin Delano Roosevelt pripravi skoro sleherni dan kako novo presenečenje bodisi svetovni bodisi ameriškemu narodu.

Pred kratkim je iznenadil svet s tem, da je pozval v Washington vodilne državnike vseh pomembnejših držav v namenu, da se posvetuje z njimi glede svetovne gospodarske konference, ki se bo pričela poleti.

Samoposebi je umevno, da ta vabila niso prišla popolnoma nepričakovano.

V mednarodnem diplomatskem občevarju gre vse po nekakem redu in programu.

Zaupna pogajanja so bila gotovo že prej v teku, in vabila so bila razposlana šele tedaj, ko je imel Washington zagotovilo, da bodo vsepovsod ugodno sprejeta.

Zaenkrat je le toliko gotovo, da predsednik Roosevelt nikakor neč prenesti svetovne gospodarske konference iz Londona v zvezno glavno mesto ter s tem odvzeti londonskemu sestanku ves pomen in vso važnost.

Vsekakor bo pa prevzel Roosevelt nekako vodstvo pri silno težavnem problemu, kako bi bilo mogoče spraviti civilizirano človeštvo iz močvirja depresije. To je pa glavni smoter gospodarske konference.

Razveseljivo je vsekakor, da se je začela sedanja ameriška vlada zavedati poti, po kateri stopajo evropski državniki.

Poročila iz Washingtona opozarjajo na dejstvo, da se je vsepovsod tudi na gospodarskem polju, pojavil pretiran nacionalizem, ki je prišel do poudarka v zaščitni carini.

Evropski diplomati so pri vseh pogajanjih silili nacionalizem v ospredje. Prežeti so bili s sebičnostjo ter jim pri mednarodnih posvetovanjih ni šlo toliko za splošnost kot za lastni dobrobit oziroma za dobrobit dežele, katero so zastopali.

Vsled tega je jasno, da niso mogli priti do nikakih važnih zaključkov, ker je sleherni vlek v svojo smer.

Roosevelt je prevzel vlogo posredovalca. Zaslišal bo državnika za državnikom ter tako spoznal težnje in stremiljenja posameznih držav.

Na podlagi teh posvetovanj bo sestavil Roosevelt nekak načrt za svetovno gospodarsko konferenco.

Vse bo že vnaprej določeno in pripravljeno.

Da je Roosevelt mož na svojem mestu, je v kratkem času že neštetokrat dokazal.

Ako bo Rooseveltovo ime v zvezi s svetovno gospodarsko konferenco, je to že skoro jamstvo za njeno uspešnost.

IZTIRJANJE DOLŽNE MEZDE

Kakšni so praktični koraki za delavca, kateremu delodajalec ne plača dolžno mu mezo ali odlaža predlogo plačila oziroma skratka odreja plačilo?

Delavec se mora v takih slučajih zateči k pristojni sodnji ali k drugim besedami mora tožiti delodajalec, da dobi razsodbo — judgment — proti njemu. Ako gre za visoko svoto in je pravda za metaga vsled protitirjatev delodajalec, je najboljšje vprašati dobrega in zanesljivega odvetnika za nasvet. Države California, Colorado, Illinois, Indiana, Michigan in nekatere druge dovoljujejo povračilo odvetniških stroškov v medznih tirjatev, ako tožitelj zmaga. Ali redkoma se dovoljuje več kot \$10 za pravne stroške, kar navadno ne zadostuje za pokritje teh stroškov. Navadno pa gre v medznih tirjatev za tako male svote, da se ne izplača izpostaviti se stroškom za njihove iztirjanje. Za ljudi, ki nimajo denarja za odvetnika, imamo množico brezplačno pravno pomoč (Legal Aid Societies), ki zahtevajo le malenkostno pristojbino. Tako društva je najti v vsakem važnem industrijskem središču. Člani delavskih unij imajo mnogokrat na razpolago nasvet unijskega odvetnika. V mnogih slučajih, kjer delodajalec ne zanika dolga, marveč odlaga plačilo, delavec sploh ne potrebuje nikakega odvetnika. More iti sam na sodnijo, zaprositi za "summons" (plačilni nalog) proti delodajalcu in priti sam na sodnijo na dan obravnave.

Splošna tendenca v vseh državah je za enostavno postopanje in hitro reševanje v medznih pravdah. V državi Massachusetts imajo mezdne pravde prednost pred drugimi in ni treba tožitelju, da bi položil običajno jamščino za pokritje stroškov, ako bi pravdo izgubil. V Pennsylvaniji imajo mezdne pravde isto prednost. V mestu New York more delavec iti sam k klerku mestne sodnje — Municipal Court — svojega okraja, kjer dobi "summons," ki naj se vroči delodajalcu potom tretje osebe. Ako gre za manj kot \$100 in ni preteklo več kot tri mesece odkar je meza zapadla, sme delavec v mestu New York zahtevati, naj se mu da "summons with body judgment," kar pomenja, da ako po razsodbi tožence ne plača, more biti aretiran od eksekutorja — mestnega maršala.

Nekatere države imajo tudi druge oblasti, ki iztirjajo dolžne mezde. Najbolj napredne zakone v tem zmislu ima država California. Bureau of Labor v tej državi ima pravico nastopiti proti vsakemu delodajalcu, ako delavec nima sredstev, da si najame odvetnika. Skratka delavec izroči svojo tirjatev državi oblasti, ki nastopa na sodnji v njegovem imenu. Commissioner of Labor sme izdati "subpoena" — prisilno vabilo, — s katerim prisili delodajalec, da pride na zaslišanje in prinese svoje knjige.

V državi New Jersey, ki ima mezdno tirjatev od ne več kot \$30, more dobiti od sodnega klerka vsake okrajne sodnje "summons," nadalje Zorčičev sin Leopold in tudi stari užitkar Bezjak. V zidanih ni imel Bezjak izgovorjen svoj kot in tam je bil potem ponoči izvršen umor. Ko so orožniki zvedeli za to popivanje v zidanih, so aretirali tudi Polanca, le to še zlasti zaradi tega, ker je baje govoril pre dnejak dnevi, da bi se moral posestovati, na katero se namerava priženiti, na vsak način odkrižati nadležnega užitkarja. Polance zatrjuje, da je odšel iz zidanih še pred 10. uro zvečer in da sta ostala tam še stari Bezjak in posestnik sin Leopold.

Preiskava bo skušala seveda čimprej dognati, kdaj se je osumljeni Polance vrnil iz zidanih, istočasno pa se bo skušala seveda tudi ugotoviti, če ni mogoče poznati kdo prišel v zidanih, umoril tam nesrečnega užitkarja, z njegovo krvjo pa nalašč pomazal slabomnega fanta, da bi tako trdovratno valil vsa krivdo na sebe, ko govori toliko dejstev proti možnosti njegove izvršitve tako silovitega zločina.

OGENJ V PARIŠKI NARODNI TISKARNI

V Narodni tiskarni v Parizu je te dni nastal velik ogenj. Po štiriurnem naporu se je posrečilo gasilcem, ki so nastopili z močnimi ojačenji, da so zadušili požar. Ogenj je izbruhnil v tretjem nadstropju stranskega poslopija tiskarne, v oddelek za litografijo. Plameni so uničili četrto nadstropje, dočim so nižje etaže trpele zaradi gnečenja z vodo. Škodo cenijo na pol milijona frankov.

Poslopije Narodne tiskarne v Parizu so prezidali v letih 1922/23. Hiša stoji na mestu nekdanje palače Rohan, kjer so svojčas odprli tiskarno, eno najstarejših podjetij na svetu. Francosko Narodno tiskarno so osnovali l. 1640. Podjetje se je silno razmahnilo posebno za vlade Napoleona III., ko se je v njem tiskal uradni list.

NOVA SVETNICA

7. maja bodo v vatikanski baziliki proglasili za blaženo sestro Vincenco Gerona iz Loreve pri Bergamu v Italiji. Te dni so v smislu predpisov o preiskavi glede kandidatur za svetniško čast odprli grobnjake, in sicer v navzočnosti cerkvenega sodišča in zdravnikov. — Tripla sestre Vincence je zelo dobro ohranjeno. Po obrazu jo je še mogoče spoznati. Od trupla so vzeli dvojce reber kot relikvijo, eno so odnesli v Rim, drugo pa so izro-

Velikonočni prazniki so na pragu, toda še vedno je čas, da razveselite svoje v domovini s kakim denarnim darilom.

MI BOMO TOČNO IN HITRO IZVRŠILI VSAKO POŠILJATEV

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU

(FRANK SAKSER)

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Velikonočni prazniki so na pragu, toda še vedno je čas, da razveselite svoje v domovini s kakim denarnim darilom.

MI BOMO TOČNO IN HITRO IZVRŠILI VSAKO POŠILJATEV

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU

(FRANK SAKSER)

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

ki ga bo "sergeant at arms" sam vročil delodajalcu.

V državi New York ima department of Labor poseben urad — Bureau of Labor Welfare, — ki se peča s pritožbami delavcev glede mezde. Po pritožbi ta državni urad pride v dotiko z delodajalcem, preiskuje stvar, določi obravnavo in gre delavcu sploh na roko v iztirjanje dolžne mezde. Urad je na 80 Centre Street, New York City, ali drži zaslišanja tudi v drugih delih države. Lani je iztirjal približno četrtilijona dolarjev na mezdah.

Iz Slovenije.

Preiskava o umoru starega užitkarja

Po vsem Ptuj in po širši okolici se razpravlja o strašnem zločinu, ki je bil izvršen pri Sv. Urbani, blizu Ptuja na posestvu posestnika Zorčiča (ne Zorka). Žrtve tega zločina, starega užitkarja Bezjaka so našli strašno razmesarjenega, obdukcija pa je ugotovila, da je podlegel smrtnemu sunku z nožem v trebuh in da je nastopila smrt zaradi notranje izkrvavitve. Kakor že znano, je bil takoj aretiran 17letni slabomni sin posestnika Zorčiča, Leopold, ki je bil ves zmeden od pijače in poln krvavih madežev. Takoj po aretaciji pa so preiskovalni organi uvideli, da slabomni fant ne more biti izvršitelj krvavega dejanja, ker je bil umorjeni užitkar Bezjak kljub svojim sedmim križem vendar še dovolj krepak, da bi se še precej močno npral naspadele in da bi zaradi tega njegov morilec moral imeti poleg krvavih madežev gotovo tudi kake praske. Še v večji meri kakor to pa priča za nekrivdo slabomnega fanta dejstvo, da je njegova desnica hudo pohabljen in da ima tudi na levici pohabljenih nekaj prstov. S takimi rokami 17letni slabomni fant gotovo ne bi mogel prizadeti tako strahovitih ran, kakršnih je vse polno na telesu umorjenega užitkarja.

Silno čudno pri vsej zadevi pa je, da je fant takoj, ko so prišli orožniki, ves zmeden, kakor je bil, venomer govoril: "Saj sem ga jaz ubil." — dočim se za vsa druga vprašanja sploh ni znenil. Pozneje pa so nastopile neke priče, ki so pripovedovale, da so v soboto popoldne, torej neposredno pred strašnim zločinom, popivali v zidanih Zorčičevega posestva in da so tja izvabili tudi užitkarja Bezjaka. V zidanih jih je bilo več, zadnji pa so ostali tam mesarski pomočnik Alojz Polance iz Bišečkega vrha, ki se je ženil pri hčerki posestnika Zorčiča, ki pa v zadnjem času leži doma težko bolna.

nadalje Zorčičev sin Leopold in tudi stari užitkar Bezjak. V zidanih ni imel Bezjak izgovorjen svoj kot in tam je bil potem ponoči izvršen umor. Ko so orožniki zvedeli za to popivanje v zidanih, so aretirali tudi Polanca, le to še zlasti zaradi tega, ker je baje govoril pre dnejak dnevi, da bi se moral posestovati, na katero se namerava priženiti, na vsak način odkrižati nadležnega užitkarja. Polance zatrjuje, da je odšel iz zidanih še pred 10. uro zvečer in da sta ostala tam še stari Bezjak in posestnik sin Leopold.

Preiskava bo skušala seveda čimprej dognati, kdaj se je osumljeni Polance vrnil iz zidanih, istočasno pa se bo skušala seveda tudi ugotoviti, če ni mogoče poznati kdo prišel v zidanih, umoril tam nesrečnega užitkarja, z njegovo krvjo pa nalašč pomazal slabomnega fanta, da bi tako trdovratno valil vsa krivdo na sebe, ko govori toliko dejstev proti možnosti njegove izvršitve tako silovitega zločina.

OGENJ V PARIŠKI NARODNI TISKARNI

V Narodni tiskarni v Parizu je te dni nastal velik ogenj. Po štiriurnem naporu se je posrečilo gasilcem, ki so nastopili z močnimi ojačenji, da so zadušili požar. Ogenj je izbruhnil v tretjem nadstropju stranskega poslopija tiskarne, v oddelek za litografijo. Plameni so uničili četrto nadstropje, dočim so nižje etaže trpele zaradi gnečenja z vodo. Škodo cenijo na pol milijona frankov.

Poslopije Narodne tiskarne v Parizu so prezidali v letih 1922/23. Hiša stoji na mestu nekdanje palače Rohan, kjer so svojčas odprli tiskarno, eno najstarejših podjetij na svetu. Francosko Narodno tiskarno so osnovali l. 1640. Podjetje se je silno razmahnilo posebno za vlade Napoleona III., ko se je v njem tiskal uradni list.

NOVA SVETNICA

7. maja bodo v vatikanski baziliki proglasili za blaženo sestro Vincenco Gerona iz Loreve pri Bergamu v Italiji. Te dni so v smislu predpisov o preiskavi glede kandidatur za svetniško čast odprli grobnjake, in sicer v navzočnosti cerkvenega sodišča in zdravnikov. — Tripla sestre Vincence je zelo dobro ohranjeno. Po obrazu jo je še mogoče spoznati. Od trupla so vzeli dvojce reber kot relikvijo, eno so odnesli v Rim, drugo pa so izro-

Velikonočni prazniki so na pragu, toda še vedno je čas, da razveselite svoje v domovini s kakim denarnim darilom.

MI BOMO TOČNO IN HITRO IZVRŠILI VSAKO POŠILJATEV

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU

(FRANK SAKSER)

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Velikonočni prazniki so na pragu, toda še vedno je čas, da razveselite svoje v domovini s kakim denarnim darilom.

MI BOMO TOČNO IN HITRO IZVRŠILI VSAKO POŠILJATEV

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU

(FRANK SAKSER)

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Velikonočni prazniki so na pragu, toda še vedno je čas, da razveselite svoje v domovini s kakim denarnim darilom.

MI BOMO TOČNO IN HITRO IZVRŠILI VSAKO POŠILJATEV

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU

(FRANK SAKSER)

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Velikonočni prazniki so na pragu, toda še vedno je čas, da razveselite svoje v domovini s kakim denarnim darilom.

MI BOMO TOČNO IN HITRO IZVRŠILI VSAKO POŠILJATEV

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU

(FRANK SAKSER)

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Dopisi.

Brooklyn, N. Y.

"Krojaček-junaček" je naslov pravljicni igri s petjem, katero bo priredila Slovenska mladina na Belo nedeljo, dne 23. aprila, ob pol četrti uri popoldne v Slovenskem Narodnem Domu, 233 Irving Ave., Brooklyn. Igra je zelo komična in prepletena s petjem celokupnega mladinskega zbora.

Najprej bo "Prolog," oblečen kot Gorenjski fant v narodni noši, pozdravil vse navzoče. Nato sledijo 4 dejanja igre, kojih vsebina je na kratko sledeča:

V deveti deželi živi kralj, ki ima zelo trnoglavo hčerko Nareiso, in katera se noče omožiti. Samo tisti dobi njeno roko, kateri izvrši tri junaške čine, ki so pa tako težki za izpolniti, da jim je doslej še vsakdo podlegel. Kralj, kraljica, dvorni novej, ministri, maršal in ves dvor želijo, da bi se že skoraj našel junak, kateri bi bil kos težki nalogi.

V neki mali vasi je stihl o tem tudi krojačev sin in se odločil, da poskusi svojo srečo. Ker pa ni bil zlahtnega rodu, mu ni bil dovoljen dostop v grad. Nadel si je zato ime kraljeviča, oblekel se stanu primerno in jo mahnil v kraljevo palačo s strahopetnim baronom Kozorogom, ki je tudi hotel pridobiti kraljičino roko. Nihče jih ni vprašal za potni list in bila sta sprejeta s primernimi ceremonijami. Baron Kozorog ni bil kos nobenemu izmed treh junaških činov, toda zvit krojaček je imel srečo. Najprej je premagal velika Goljata, nato je poslal v krtovo deželo oba gozdnata tolovaja in nazadnje je prinesel orlovo gnezdo iz vrtočlave višine ter tako odpravil vse tri zapreke in po pravici zaslužil roko prelepe kraljične Nareise.

Vse bi šlo po sreči, če ne bi prišla v grad krojačev oče in mati, ki sta iskala svojega sina povsod okrog. Tako se je izvedelo, da junak ni bil kraljevič, ampak navaden krojaški vajenec!

Vse je bilo ogorčeno nad drznostjo mladega fanta, vendar dobro srčni kralj mu je odpustil pusto ločevino in ga sprejel za svojega zeta. V veliko zadovoljstvo vseh se pravljica konča in krojaček Ivo postane prestolonaslednik devete dežele.

A. Š.

Chicago, Ill.

Z delom se ne moremo pohvaliti ker je sploh na najnižji stopnji v zgodovini Združenih držav. Tako dolgo obljubljena prosperiteta se še vedno nekeje za vogalom skriva. Hoover in njegova klika so spravili državo v močvirje, iz katerega je Mr. Roosevelt ne bo tako hitro izvelkel, akoravno se zelo trudi, da bi popravil, kar so drugi zavozili pred njim.

Da pa to mizerijo vsaj včasih malo opozabimo, prireajo čikaška društva veselice ali zabave, da nam dajo malo razvedrila.

Tako je tudi naše društvo Slovenski Dom št. 86 SNPP, sklenilo prirediti veselico v počast 25 let svojega obstoja. Veselica se vrši v soboto zvečer 22. aprila v Flainer Hall na 1638 N. Halsted St. Dvorana je Slovincem na severni strani mesta dobro znana. Za ple-saželjne bo dobro preskrbljeno.

Vabimo Slovence v Chicago, da se te veselice udeležijo v kolikor mogoče velikem številu. Vstopnice so po 40 centov pri vratih in 35 centov v predprodaji.

Torej na veselo svidenje v soboto zvečer. Martin Abram.

KITAJCI V EVROPI

Mnenje, ki ga ima civilizirana Evropa o današnji Kitajski, ni nič kaj laskavo. Toda Kitajci niso sodijo o Evropi nič bolj skromno. To zvemo najbolje iz njihovih kitajskih knjig, in sicer ne morda iz kakšnih, ki jih uporabljajo že dolgo stoletja v kakšnem zakonitem delu "dežele sredine", temveč iz takšnih, ki so jih iskali leta 1931 in si po njih šolska mladina uri svojo modrost, n. pr. v Sanghaj in Tienimu. V neki takšni knjigi bereš doslovno: "Zapadno od Azije se razprostira evropski polotok, ki ga vodijo samostojne vlade in ki ga omenjamo navzlic temu, da nima za zgodovino civilizacije nobenega pomena."

Naročila sprejema:

"GLAS NARODA"

216 W. 18th Street

New York, N. Y.

Velikonočni prazniki so na pragu, toda še vedno je čas, da razveselite svoje v domovini s kakim denarnim darilom.

MI BOMO TOČNO IN HITRO IZVRŠILI VSAKO POŠILJATEV

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU

(FRANK SAKSER)

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Velikonočni prazniki so na pragu, toda še vedno je čas, da razveselite svoje v domovini s kakim denarnim darilom.

MI BOMO TOČNO IN HITRO IZVRŠILI VSAKO POŠILJATEV

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU

(FRANK SAKSER)

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Peter Zgaga

Pismo

Jože Zelenc.
Waukegan, Ill.

Dragi Jože:

Ze dolgo časa Ti nisem pisal, pa tudi danes bi Ti ne, če bi ne imel važnih vzrokov.

Odkar si se preselil oziroma pokazal nize New Yorku, se je pri nas marsikaj izpremenilo. To so pravi — ni več tako kot je bilo nekoč. Downtown je pust in prazen, Ridgewood istotako, in ljudje so se postarali. Če pravim ljudje, mislim s tem moške, ne ženske. Ženskam sicer ne odrekam pravice do tega vzvišenega naslova, toda ženske so še vedno iste kot so bile. Še vedno so "mlade." Le za puder in rdečilo nekoliko več potrebujejo. Toda ta stvar je poceni in temeljito pomlaja.

Mi moški smo se pa postarali. Če verjameš ali ne, Jože, pretekli predpust sem se začel učiti plesati, in kot mi pravijo moje učiteljice, bom prihodnjo jesen že sposoben za polko in valček. Če ni to znamenje starosti, potem sploh ne vem, v čem se starost očituje in kakšna so njena znamenja.

Kaj je pa v Čikagi kaj novega? Poleti boste imeli razstavo. Ali boste tamkajnji rojaki kaj pokazali? Škoda, da ni več Kazimirja v Vaši sredi. On bi brez dvoma vzbujal splošno pozornost na razstavnem prostoru.

Kazimir je bil namreč največja zapimivost in znamenitost, kar jih je v zadnjih petdesetih letih producirala ameriška Slovenija.

Mene vabijo, da bi šel, pa si bom še premislil. Kot sem slisal, nimajo zame pripravne kletke. Sama ketna bi pa ne zalega.

Pred par tedni sem videl Tvojo sliko in pa sliko steklenice, ki si jo poslal predsedniku v dar. Salament, poredil si se, Jože. Skoro bi Te ne poznal. Ali ste v Waukeganu nekaj ekstra in ne poznate depresije? Že jaz sem precej obilen, toda po tvoj sliki, seode, me še vedno bita za kakih trideset ali štirideset funtov. Jaz se vedno bojim, da bi se mi kaj hudega ne pripetilo, kajti dandanes so polna lica in debeli trebuh znamenje dr-zavi nevarnega elementa.

Kako si kaj obhajal velikonočne praznike? V New Yorku ni bilo nič posebnega. Velika noč je v Ameriki kakor vsaka druga nedelja zato, ker ji manjka velikonočnega ponedeljka, kakoršnega smo obhajali v starem kraju. Velika noč brez velikonočnega ponedeljka je kakor rmena potica brez rozin.

Pri nas v New Yorku so že pričeli vsihati vrele blažene newyorške in californijske kaplje. Jeseni smo se preveč zanašali, pa nam je rajtanga unesla. Že vnaprej smo vedeli, da bo Roosevelt izvoljen in da bomo dobili pijačo nazaj.

Trinajst let se je borila pretežna večina ameriškega naroda proti suhim elementom. Trinajst let je trajal boj, toda pravega vojskovođe ni bilo. Šele jeseni je bil izvoljen in je v začetku marca prevzel komando.

Po trinajstletnem boju je bila zmaga hitro izročena. Uspeh je pa precej kilav. Samo tri in ena petina odstotka.

Prijateljsko Te vprašam, Jože, in popravici mi povej, če se je izplačalo? Jaz bi raket, da se ni. Trinajst let boja za uboge tri procentke. In to za vojske, ki so se tekom boja krepili s petdesetimi ali šestdesetimi procenti, da niso omagali.

Trinajst let trajajoča vojna ni prinesla zaželenega sadu.

Najmanj deset vrst piva sem pokusil izza predzadnjega petka, da ni povem, da ni nobeno kaj prida. Ni tako, kot bi moralo biti.

Več kaj, Jože? Korrespondenca, ki jo imaš z Washingtonom, mi dokazuje, da sta si s predsednikom precej na roko. Kaj če bi stopil pri priložnosti k njemu — ustmeno so da več opraviti nego s pismi — in bi mu pojasnil naš pložaj? — Po-vej mu, kako stvar obstoji. Kako je ena reč in druga — možak je dober in preudaren, — smilili se mu bomo — in bo gotovo par procentov primaknil.

V nadi, da boš to storil. Te prav iskreno pozdravljam.

Zgaga.

Velikonočni prazniki so

KRATKA DNEVNA ZGODBA

JOŽA HERFORT:

MOKRI GRAŠČAK

V osrčju gore se je rodil čist, bistri studenec, v mračnem gostem bukovju si je utrl ozko pot, kmalu je imel ozko kamenito strugo, nižje je dobil tovariša in skupno sta si atirala pot v svet. Z veselo pesniš, s prijetnim zdaj pritajenim, zdaj živahnim žuborenjem se je pretakala bistra voda. Zdaj, zdaj se je umirila v velikem tolmunu, bistra brezbarvnost je prešla v svetlo zeleno barvo globine, pa spet je šum padala voda preko skal. Vsa

dolga pot gorskega potoka je bila preprežena z lepimi slapovi. Enkrat se je penila vsa zbrana voda v ozkem obzemu sivorjavih skal, pa se spet umirjeno raztegnila, ko je prišla v tih zavetje položnejšega sveta, malo dalje pa je spet bučala čez skalni prag. Gorski potok zdaj miren in tih, zdaj se jezno penec in bučec — kako sliči nam, nam vsem bornim ljudem, ki se ne znajo obvladati in se ravnamo zgolj po koleh, ki nas obdaja.

Sama se je penila in mirila voda, sama brez druga. Da, toda glej. Sicer lahko gledaš, a zato še dolgo ni potrebno, da vidiš! V čistem tolmunu je bilo vse mirno, morda si se zagledal celo v svoj lepi spačeni obraz, k se je zrcelil v bistrini! Kar je šinila siva senca in zginila pod mogočno skalo. Bodi miren! Kmalu je priplaval izpod skale ped velika ribica, zlatooka, črnopikasta — postrv je imela v tolmunu svoj dom.

Tam, kjer se je vodna struga široko raztegnila, je bilo ob bregu v plitvi vodi nešteto drobni majhnih živalic, urno so se gibale, plavale sme in tja — v potoku so živele rakovce.

Na veliko skalo blizu plitvin je sedla mala ptica, prav nič več je ni bilo kot škorec, nas radovedno po gledala, glasno zaklicala, pa zletela nad potokom navzgor.

Ob plitvinah potoka je bilo že ves mirno, ko se je drobna ptica vrnila, sedla za kratek čas na breg, pa zabrodila v mrazlo čisto vodo in lovila rakovice, ličinke in drugo vodno drobnjadj.

Lepa suknja je bila na hrbtu škrljasto sive barve, grlo in prsi bele, v ostalem pa lepe temnorjave barve. Rep je bil kratek, noge pa močne — vodni kos mora dosti hoditi! Bistvo, temnorjavo oko je pazno motrilo okolico — nikdar ne sme nikomur zaupati — je geslo narave — pa se kmalu močno pogledil v svoj posel — zabrodil je v vodo, nič si ni zavihal hlaček. Prhljil je iz vode, zmotila ga je urna postrv, bleščeče vodne kapljice so se izpreminjale v vseh mavričnih barvah, ptica je glasno ključala zletela za ovinec potoka. Prav tedaj pa je prek doline švignila siva senca skoben, urni ropar je že čutil gotovi plen v svojih ostrih rumenocrnih morilnih kleščah, ko se je naš vodni kos bliskovito poglaval skozi slap, sedel tam na skalno polico in srečno ušel rumenokremt roparju.

Samotar ob gorskem potoku, dan za dnem sam brez družbe. Mrk, kot so mrki gorjanci? Kaj še! 8 pesmi — jo je vstal s pesnijo na večer vtaknil glavico pod peroti. Ko je iskal hrano je pel, ko je poletaval ob potoku je gostel, utrdilo ga je večno brodenje in stikanje po vodah, sedel je na skalo sredi penec vode — ob pesmi šumečih voda je bila njegova pesem najlepša.

Vode so osamele, živi gorski potok se je umiril, padajoča voda je obstala — zima je okovala potok v led. Le tu pa tam so stale odprtine, preurna je bila tam voda, da bi jo dobil mraz v svoj ledeni objem.

Ob rekah odprtih je posedal naš vodni kos, pa tam iskal in lovil hrano, vsej zimi, mrazu in pomankanju vkljub pa je — vedno pel in bil židane volje.

Ledeni oklepi voda so se razmatali — otajali, otajalo se je tudi kosovo samotarstvo, zaželel si je družbe. No, če iščeš družbo, jo pač urno dobiš, seveda če jo iščeš prav. Skalna votlina pod slapom, tam je imel čudoviti ptič svoj pravičnik grad, je oživela, mokri graščak izpod slapa je privedel iz druge doline nevesto.

Znosila sta se nekaj večje in mah, da sta obnovila domek, nato pa je samica, prav take barve in iste velikosti kot mošček je bila, znesla 5 belih jajčec in na njih obselela. April je tedaj podajal zoko maju in drevje je že odpiralo rjave popke rožni listi so že kukali v božji svet.

Večer je bil lep, vrh smreke je poživljal kos svoj lepo, malce ctožno večerno molitev, kmalu pa se je Stvarnica umirila.

Pod noč je zapihal močan jug in pripeljal kope oblakov, kmalu pa sta s severom zaplesala divji ples, ob katerem se je drevje stokaje pogibalo, nato je pričelo liti, nebeške zatvorsnice so se na široko odprle. Studenec tih in ponižen je postal hudournik, noseč v svojem katem objemu s seboj vse, kar se je dalo izpodnesti.

Slap nad malim gradom vodnega kosa je počastno šumel v kalnih množinah vode.

Voda, voda, čezdalje več vode. Naenkrat se je zamažal ves skalni grad, oglušujoč padec slap ni več šumel, voda je prevrgla skalni prag in besnela dalje....

Jutro čisto, bistvo. Nad kalno vodo je ležala rahla megla, kot deška tancica, grad ob slapu je bil porušen, graščaka ni več bilo, pod češnjami, pa je ležalo potrpano napol odprto popje in venelo v toplih žarkih solca.

PREHLADI dovedejo do PLJUČNICE

Preprečite prehlade z rednim čiščenjem svojega črevesja. Odvajanje naj bo redno, odstranite strupene zastanke! Pijte TRINERJEVO GRENKO VINO.

IGROKAZI IN MUZIKALIJE

Izseljeniški Komisariat pri jugoslovanskem generalnem konzulatu v New Yorku je dobil od ministrstva socijalne politike in narodnega zdravja v Beogradu več iger in muzikalij.

Igre in muzikalije so na razpolago vsem jugoslovanskim dramatskim in pevskim društvom in Zdrženim državam. Zamorejo jih kupiti ali si jih izposoditi.

Igre so po petdeset centov. Kdor hoče igro kupiti naj pošlje petdeset centov in znaniko za šest centov. Kdor si jo hoče za 15 dni izposoditi, naj pošlje 50 centov (money order) nakar mu bo denar (isti money order) vrnjen, kakor hitro bo igro nepoškodovano vrnil. Knjige so nove in vezane.

Note se dobe samo na posodo in sicer za petnajst dni. Za vsako muzikalijo je treba poslati money order za 50 centov.

Denar vam bo vrnjen, ko po petnajstih dneh pošljete muzikalijo nazaj.

Naročila je treba poslati na naslov: Royal Yugoslav Consulat General, 1819 Broadway, New York City.

SEZNAM IGER

Številka inventara	Naslov igre — Ime pisatelja	Vloge mož. — žen.
1.	V Kraljevstvu Palčkov, igra — Josip Ribičič	8 — 6
2.	Kraljica Palčkov, II. del	8 — 3
3.	V Kraljevstvu Palčkov, muzika — Ivan Gerbec	10 — 4
12.	Otroški oder, 12 iger — Marica Gregoričeva	4 in 5
18.	Školjka, drama v 10 dejanjih — Dr. Alojz Kraigher	5 — 3
36.	Tončkove Sanje na Miklavžev Večer, igra v 3 dejanjih s slikami — Fr. Rojec	20 — 12
37.	Ob Vojski, igra v 4 slikah — Dr. Janez Ev. Krek	7 — 10
44.	Humor na odru, komičen prizor — Pavel Razberger	7 — 10

Številka inventara	Naslov partiture — Ime komponista	Vloge mož. — žen.
93.	Dolina Solz, 3 igre v 1 dejanju — E. Gangl	4 do 5 oseb
97.	Martin Krpan, drama v 5 dejanjih — Fran Govekar	20 — 6
98.	Enodejanke, 5 iger v 1 dejanju — uredil France Bevk	10 — 10
109.	Anarhist, igra v 2 dejanjih — Jaka Štoka	10 — 10
105.	Naši Dijaki, igra v 2 dejanjih — Dr. Pavel Strušek	9 — 9
111.	Sin, drama v 4 dejanjih — E. Gangl	7 — 5
112.	Pogodba, komedija v 3 dejanjih — Dr. Ivo Česnik	2 — 3
113.	Roka Božja, igra v 5 dejanjih — Jožek Volec	— 2
115.	Hlapec Jernej in njegova pravica, v 1 dejanju s 6 slikami — Ivan Cankar	24 — 3
118.	Divji Lovec, igra s petjem v 4 dejanjih — P. S. Finžgar	17 — 6
120.	Kakršen Gospod — Tak Sluga, igra v 1 dejanju — priredil V. V.	6 — 2
123.	Čudežne Gosli, igra s petjem v 3 dejanjih — Ernest Tiran	8 — 3
124.	Ali vino ali voda?, igra v 1 dejanju — Anton Medved	3 — 1
126.	Stari in Mladi, igra v 4 dejanjih — Anton Medved	9 — 3
132.	Trije Tički, igra v 1 dejanju — Jaka Štoka	7 — 1
133.	Laži zdravnik, igra v 2 dejanjih — Jaka Štoka	7 — 2
135.	Povodni Mož, igra v 3 dejanjih — Josip Korban	9 — 5
137.	Prešeren, misterija slovenstva v 1 dejanju — Ivo Sever	7 — 1
139.	Rodoljub iz Amerike, vesela igra s petjem v 3 dejanjih — Rudolf Dobovišek, muzika od Ciril Pregelja	12 — 4
141.	Lumpacivagabund ili Zamakna trojica, čarobna igra v 6 slikah — Ivan Nepomuk Nestrov	21 — 10
143.	Kjer ljubezen, tam Bog; igra v 1 dejanju — F. Milčinski po priči Leva Tolstega	6 — 2
144.	Talija — Če sta dva — šala v 1 dejanju — F. Belly-u, prevel Valo Bratina	5 — 2

MUZIKALIJE

Številka inventara	Naslov partiture — Ime komponista	Vloge mož. — žen.
6.	Breza in Kupa življenja — Marij Kogoj	— —
20.	Ave Marija — Jakobus Galus	— —
32.	Album za mlade pevce — Emil Adamič	— —
35.	Slovenske narodne pesmi — Mat. Hubad	— —
36.	Dvanajst pesmi — Anton Lajovic	— —
45.	16 jugoslovanskih narodnih pesmi (1 in 2) — Emil Adamič	— —
46.	Jugoslovanske narodne pesmi — Oskar Dev	— —
47.	Pet veselih pesmi — Emil Adamič	— —

CONAN DOYLE O ONEM SVETU

Vdova po slavnem pisatelju kriminalnih romanov in spiritistu Conan Doyle je baje potom medija letos na svoj rojstni an govorila s svojim pokojnim možem. O tem pripoveduje sama, a ji je dajal mož z onega sveta zopet nasvete glede njegovega vsakdanjega življenja in ji opisal srečo, ki ju čaka po njuni smrti, ko bosta zopet združena. — Vdova pravi, da je njen mož tak, kakršen je bil, ko mu je bilo 35 let. To je bila razveseljiva vest, če bi bila resnična, saj bi si marsikdo, ki dočaka visoko starost, želel na onem svetu živeti zopet na višku svojih moči. Kakor drugi mrtvi, živi tudi Doyle po zatrevanju njegove vdove harmonično življenje dela in počitka. Skrbni in žalosti, boleznin in trpljenja tam ni. Vsak človek lahko tam nemoteno razvija lastnosti, ki mu jih je dala narava. Mrtvi otroci postanejo na onem svetu odrasli ljudje. Ljudje, ki so umrli stari, se pa na onem svetu pomladi. Doyle se počuti na onem svetu tako srečnega, kakor ni bil nikoli na tem svetu, obenem pa skrbi, da se bliža življenje njegore žene na tem svetu srečnemu koncu.

Tudi sin Conana Doylea, znani avtomobilski dirkač Denis, se večkrat pogovarja s svojim pokojnim očetom. Nekoč je rešil oče svojemu sinu življenje s tem, da je preprečil njegovo udeležbo na avtomobilski dirki, kjer bi se bil smrtno ponesrečil. Sinovemu prijatelju je v sanjah sporočil, da s sinovim avtomobilom ni vse v redu. Tudi neki dami je v sanjah povedal to. In Denis Doyle je res našel v svojem avtomobilu refekt, ki bi bil povzročil katastrofo.

VAMPIRJI VELEMESTA

Spisal EMILE GABORIAU

101

Mlad slikar je z velikim zanimanjem poslušal detektivovo pripovedovanje. Sovražniki, ki naj bi se z njimi spoprijel, so postajali v njegovi bujni fantaziji orjaški, in čutil je, kako ga vedno bolj stiska mreža intrig.

— Zdaj pa, — je nadaljeval Lecoq, — ali boste še oklevali, gospod Andre, ali se boste še branili povedati mi, kar veste, če vam pod častno besedo obljubim čuvati vašo tajno, pa naj se zgodi karkoli?

Kakor vsi, ki so prišli kdaj v bližino tega slavnega policista, je tudi on podlegel nekega čudnemu vplivu.

— Izvolite, — je odgovoril in povedal kratko vse, kar mu je bilo znano. Ko je končal, je Lecoq vstal in vzkliknil:

— Zdaj mi je pa vse jasno in manever teh lopovov dobro razumem... Ah, radi bi prišli mladega Gastona, da bi odpotoval z Rozo... No, no, bomo že videli!

Oči so se mu zaiskrile za očali, v glavi je bil baš zasnoval bojni načrt.

— Odslej lahko mirno spite, gospod, — je nadaljeval — Sabina de Mussidan bo čez mesec dni vaša žena, za to vam jamčim. In če Lecoq kaj obljubi, se ni treba bati, da bi obljube ne izpolnil. Jamčim za vse.

Obmolnil je, se za hip zamislil, potem pa nadaljeval počasi:

— Da, jamčim vam za vse, gospod, izvemši vaše življenje. Vi ste središču tolikih življenjskih interesov, da poskušajo vasi nasprotniki vse, da bi se vas odkrižali. To vam povem, ker cenim vašo energijo. Bodite previdni. Ne zaupajte nikomur, imejte vedno odprte oči in ušesa. Ne jejte dvakrat zapored v isti restavraciji; odklonite vsako jed, ki bi čudno dišala; bojte se gneče na ulici in tudi vozov; ne nagibajte se skozi okno, dokler se niste prepričali, da je opora trdna... Skratka, bojte se vsega, ne zaupajte nikomur.

Andre se je Lecoqu iskreno zahvalil in že je hotel oditi, ko ga je detektiv zadržal, rekoč:

— Še nekaj. Poglejte, če nimate morda na rami nekakšne rane, brazgotine, znamenja?

— Da, gospod, staro brazgotino po nevarnih opeklinah.

Lecoq se je zadovoljno nasmehnil.

— To sem slutil. Vse gre kakor po maslu. Spremil je mladega slikarja iz svojega kabineta in na pragu se je poslovil od njega s tistim čudnim besedami, ki jih je naslovil Mascarot tako pogosto na svojega varovanca Paula.

— Na svidenje, gospod vojvoda d'Champdoce!

XXXIII.

Andre se je naglo obrnil, toda vrata za njim so se bila že zaloputnila in ključ je zaškripal v ključavnici. Obstal je v prvi sobi, ker so se vsi prisotni smeje ozrli nanj.

Zajecljal je nekaj nerazumljivih besed in odšel.

Zadnje Lecoqove besede so bile vzbudile njegovo zanimanje. Je bila to šala?

Toda to neprijetno misel je takoj pregnal.

— Kako otročji sem! — je pomislil. — Radost mi je zmešala glavo.

Po odhodu mladega slikarja je Lecoq odprl vrata svojega kabineta in poklical agenta:

— Palot!

Palot je prihitel.

— Prijatelj, si videl tega fanta, ki je prav kar odšel? — je vprašal slavnega policista.

— Da, gospod.

— No, torej, to je pošten, energičen in iskren dečko, ki ga visoko cenim... on je moj prijatelj... je nadaljeval Lecoq. — Sledil mu boš in sicer zelo blizu, ker ga boš moral ščititi, ne pa samo opazovati. Mascarotova banda ga hoče uničiti... Njeni voluni pa ne smejo spoznati v tebi moža, ki se je z njim sprl, ker bi vse zavohali. Kaj pa imaš pod bluzo?

— Obleko javnega postreščka, gospod.

— Imenitno!... Preobleci se torej in pazi posebno na glavo.

— A kje najdem tega fanta, gospod? — je vprašal Palot.

— Blizu Mascarotovega doma, ker sem mu položil na srec, naj ne opusti volunske vloge. Zdaj se pa požuri.

Palot je planil iz Lecoqovega kabineta in čim je prispel na rue Montmartre, je zagledal njega, ki naj bi ga ščitil.

Andre je korakal počasi ob hodniku misleč na Lecoqov nasvet in na to, da se mora vesti tako, kakor da ves čas zasleduje svoje nasprotnike; kar je prišel mimo mladenič z obvezano roko, v katerem je Andre takoj spoznal Paula.

To srečanje je zdramilo mladega slikarja izmišljenosti. Zakaj ima obvezano roko? To je bilo prvo vprašanje, ki mu je šinilo v glavo.

Krenil je za njim in videl, kako je zavil v Mascarotovo hišo.

Ko je Paul prestopil prag, sta stali na njem dve ženski in Andre je slišal, kako je ena dejala:

— Tole je kavalir bankirjeve hčerke gospodične Flavije Rigalove.

Paul naj torej vzame hčerko poglavarja te zločinske družbe! Je Lecoqu to znano? Nedvomno mu je. Vendar je pa Andre sklenil pisati mu. Njegov naslov je imel. Stanoval je v isti ulici, nekaj korakov od Martin-Rigalovega doma.

Toda čas je hitel in Andre je spoznal, da mora nemudoma na Champs-Elysees na novo stavbo monsieur Gandelua, kjer je upal najti še Vignola in ga naprositi za gostoljubnost.

Požuril se je tako, da je bil še dan in da so bili še vsi delavci na stavbišču, ko je prišel.

Njegovi tovariši niso imeli risjih oči Mascarotovih agentov in nihče ni spoznal Andree, ko je vprašal po Vignolu.

— Gori je, — so mu odgovorili, — na sprednji strani, pojdi te po levem stopnišču.

To pročelje je tvorilo glavni del kiparskih okraskov poslopja in tu je bila tudi utica za kiparja. Vignol je delal tu sam, ko je začel prijateljev glas. Andre je bil tako dobro preoblečen, da ga Vignol na prvi pogled ni spoznal. Vprašal ga je seveda takoj, kaj to pomeni.

— Pst! Srčna zadeva! — je odgovoril Andre smeje.

— In naničil si se takole samo zato, da prideš do srea svojega dekleta?

— Molči! Vse ti pojasnim, — je odgovoril Andre, — zaenkrat te pa samo vprašam, če me moreš sprejeti pod svojo streho.

Kar je obmolnil in nastavlil uho. Strašno je prebledel. Zdelo se mu je, da je zaslišal grozen krik, potem pa svoje in ime Sabine de Mussidan.

Ni se motil. Isti glas, v srec segajoči glas je znova zaklical:

— Andre!... Jaz sem Sabina!... Poma-gajte!

Mladi slikar je planil k oknu, ga odprl in se nagnil ven.

Gorje!... Podli Toto Chopin je bil pošteno zasužil tisočak očeta Taintaina.

Pod oknom je neka zaškripalo in Andre je strmoglavil v visokega odra. Na ulici je gledalo nad tristo ljudi strašen prizor. Na obupan Vignolov krik so se ustavili vsi mimoidoči in onemeli od groze...

NADALJEVANJE SLEDI

Ljubiteljem leposlovja!

Cenik knjig vsebuje mnogo lepih romanov slovenskih in tujih pisateljev. Preglejte cenik in v njem boste našli knjigo, ki vas bo zanimala. Cene so zelo zmerne.

Knjigarna "Glas Naroda"

Ali imate Koledar za l. 1933

Za 50 centov dobite

160 STRANI ZANIMIVEGA ČTIVA — POVESTI, ČLANKI IZ ZEMLJEPISJA, ZGODOVINE IN NARAVOSLOVJA. — POLEG TEGA SPISOV DVEH NAŠIH PISATELJEV TROHE IN RUPNIKA; PESMI BUKOVINSKEGA IN OPIS NAŠEGA "SEVERNEGA ROMARJA" PLANINŠKA.

Slovenic Publishing Company
216 West 18th Street
New York, N. Y.

Pošljite naročilo še danes!

JUDITINA PRISEGA

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

51

Grofica v svoji sobi sede v naslonjač in bere pismo. In kar je iz pisma izvedela, jo je popolnoma izpremenilo, kot je mislil baron. Ako je bila Judita Falkova nečakinja barona Borau, ako bo gospodinja na Erlau, potem seveda more dati svoje dovoljenje za to zvezo. In zelo je bila vesela, ker ji je Felice sporočila, kako dober je bil baron. Princeza Murat je zdaj dala izjavo, ki kaže, da je ta spor zaključen s sklepom, da ostane Orlic tam, kjer je, namreč v rodbinski grobnici Habsburžanov.

Ob 100 letnici Orlicove smrti so namreč imeli namen prepeljati rakev v Pariz. Z Avstrijo je bil to zadnji dogovor, ki je sklenjen. Bonapartisti so delali velikanske priprave, da bi se Orlicove telesni ostanki z največjim svečanostim prepeljali v Pariz. Hoteli so inšcenirati podobno slavo kakor je bilo ob prevozu Napoleonovih kosti z otoka sv. Helene v Francijo. Te načrte pa jim je prekrizala odločnost

Naglo vstane, sede k mizi in piše:

"Čenjena gospica Falk:

Moj sin je prišel k meni in mi je povedal, da se v resnici hoče držati nespametne prispege, do katere sem vas v svoji razburjenosti prisilila. Rekel mi je, da je od te prispege odvisna njegova in vaša sreča in moram jaz pri tem pomagati. Torej dobro, moja draga, iskreno in pristrano vas prosim, da postanete žena mojega sina. S tem ste prosti, da sledite klicu svojega srca in morete z njim biti srečni. Prosim vas, da se ne jezite na mene, kajti to je bila materina skrb za sina, in ta skrb me je gnala k temu, da sem vas hotela odvračati od svojega sina.

Z iskrenimi pozdravi visoko spoštovani gospoj teti,

Vaša

Adelheid grofica Erlau."

Grofica ozane list, nato pa gre v sobo, kjer se je Hans upiral Mildredini vsiljivosti. Smeje mu potisne pismo v roke.

— Beri to, Hans.

Hans prebere, takoj nato pa poskoči ves presenečen. Kot prejšnje dni objame mater in jo poljubi na lice.

— Hvala, iskrena hvala, mati, kajti s tem si mi odvalila od srca težek kamen.

Mati mu navidežno ginjena prikima.

— Nisem mogla ostati brezsrčna. In ta teden bom prišla v Schwarzenberg, da pozdravim tvojo nevesto.

Nato pa se obrne k Mildred in ji ponosno reče: — Mildred, te dni se bo moj sin zaročil z nečakinja barona Borau.

Hans prične premišljati. Prepričan je bil, da o Juditinih izpremenjenih razmerah ni z njo govoril, ker mu je bilo nad vse neljubo, da bi bila računala na to.

— Kako pa to veš, mama, da je gospica Falkova nečakinja barona Borau?

Mati se nasmeje.

— Mogoče mi je o tem pel kak ptič.

Tedaj pa se spomni Felicega pisma, katerega je hotela mati nemoteno sama brati. In takoj je vedel, da je Felice materi vse sporočila, kar se je zadnje čase dogodilo. In tedaj mu obledi veselje nad materino nenadno izpremembo. Vedel je, da je mati ostala sama sebi zvesta v svojih željah — Judita ji je bila sedaj oseba, na katero je stavila svojo bodočnost. Tedaj se ga polasti taka mržnja do matere, da se takoj poslovi in naglo odide. Bilo mu je, kot bi se moral skupno z materjo in to nevedno Mildred zadušiti v tej sobi.

Šele, ko je bil iz hotela, se oddahne. Trdno tišči z roko na mestu, kjer je hranil materino pismo na Judito, pismo, ki Judito razvezuje njene prispege in v katerem jo prosi, da postane žena njenega sina.

Pogleda na uro. Ravno je še imel dovolj časa do prihodnjega vlaka v Schwarzenberg.

Ozlovoljen sede v železniški voz in dve minuti pozneje je vlak odpeljal.

Ko se pripelje v Schwarzenberg, se spomni, da tete Ane in Judite ne bo več našel v Schwarzenbergu, ker so se istega dne preselile na Borau. In bilo je že prepozno, da bi se peljal na Borau. Toda hotel je govoriti saj s Felice in jo poklicati na telefon.

— Felice, ali si večeraj pisala mami?

— Da, Hans.

— Ali mi moreš približno povedati, kaj si ji pisala?

— Popisala sem tvoj častni večer in nato še nekaj, kar mi je naročil baron Borau, o čemur pa sedaj še ne smem govoriti.

Hans se zgne. Takoj nato pa se mu posveti in pravi: — Samo nekaj mi povej, Felice. Ali ve mama, da se je z Judito izvršila taka izprememba?

— Da, Hans — zdaj vse ve — toda prosim, da me več ne izprašuješ.

— Ne, ne. Zdaj že vem dovolj. S svojim pismom si mi napravila veliko uslugo. Ali morem nekoliko govoriti z gospico Falkovo?

— Malo počakaj, da jo pokličem. Kdaj se zopet vidimo, Hans?

— Jutri dopoldne pridem na Borau. Prosim, da poveš baronu, da ga prosim za kratek razgovor.

— Dobro, v tem času, ko boš govoril z Judito, ga bom vprašala, kdaj se moreš pri njem zgledati.

— Da, in potem mi povej.

Takoj nato pride Judita k telefonu.

— Halo! Ali ste vi, gospod grof?

— Da! O, Judita, moja naloga je rešena — nekaj mi je pomagalo. Imam pismo svoje matere za vas; pismo s prošnjo, ki vas oprošče.

— Lahko vsiklik se sliši po telefonu.

— Hans — ljubi Hans! — pravi tiho.

— Judita, jutri dopoldne pridem na Borau — k tvojemu stricu in — k tebi.

— Da, pridi! Zdaj zopet prihaja Felice. Na svidenje jutri!

In zopet sliši Felicin glas.

Baronu je povedala, kaj želi njen brat in baron ji z veseljem reče:

— Jutri ob enajstih ga pričakujem.

In to sporoči bratu.

Judita naglo steče k baronu in mu pove, kaj ji je Hans sporočil.

— Dragi stric, radovedna sem, ako nisi zopet ti imel pri tem svojo roko vmes.

Stric ji smeje prikima.

— Moje sredstvo je izborna pomagalo. In to bomo jutri izvedeli od grofa Erlau.

Judita ga objame in poljubi na lice.

— Zdi se mi, da imaš moč, da moreš izpred mojih nog odvaliti vsak kamen.

— Samo veseli me, da mi je to dano —

Naslednjega dne točno ob enajstih pride grof Erlau na Borau in ko ga sluga sprejme, mu izroči pismo z besedami:

(Dalje prihodnjaj.)

NAPOLEONOV SIN OSTANE NA DUNAJU

Dolgo je bilo prerekanje v pariških in dunajskih listih, kakšna bodi usoda telesnih ostankov Napoleonaovega sina Orlica, ki počiva v Kapucinski grobnici na Dunaju. Princeza Murat je zdaj dala izjavo, ki kaže, da je ta spor zaključen s sklepom, da ostane Orlic tam, kjer je, namreč v rodbinski grobnici Habsburžanov.

Ob 100 letnici Orlicove smrti so namreč imeli namen prepeljati rakev v Pariz. Z Avstrijo je bil to zadnji dogovor, ki je sklenjen. Bonapartisti so delali velikanske priprave, da bi se Orlicove telesni ostanki z največjim svečanostim prepeljali v Pariz. Hoteli so inšcenirati podobno slavo kakor je bilo ob prevozu Napoleonovih kosti z otoka sv. Helene v Francijo. Te načrte pa jim je prekrizala odločnost

MUMIJE V ŠAMPANJI

Pri kopanju jame za vodnjak v bližini Berryja v francoski Šampanji so zadeli kopati na najdbi, ki pojasnjuje po 18 letih zagone ten nestanek begunske družine Longaurotve iz Berryja. Kraj leži sred ozemlja, kjer so se odigravale najhujše bitke svetovne vojne med Francozi in Nemci. Ta del Šampanje je bil desetokrat pod bobnenim ognjem sovražnih topov in obe artiljeriji, tako francoska kakor nemška, sta ga obstreljevali z vsi silovitostjo.

Že l. 1914 so Nemci napravili v smeri proti Berryju sunek, ki je zahteval od prebivalcev največjo opreznost, ker niso mogli Francozi v zadnjem trenutku izprazniti naselbine. Tako so ljudje ostali v hišah in so čisto mirno opravljali poljska dela, kadar so mirovale sovražnosti. Nič si niso storili iz tega, da jim je bila smrt pred čelom in za hrbtom. Kadar pa so bobneli topovi, so se pokrili v hiše in kleti, kjer so želeli do konca bitke. Apnenasti sestav Šampanje jim je tudi sam mudil zatočišče kakor so si jih želeli.

22 glav broječa družina Longaurotova je v svojem življenju ravnala prav tako, kakor drugi vaščani. Kadar je bil mir, so delali na polju, kadar so se začele sovražnosti, se je potuhnila v skrovišču. V začetku neke takšne bitke se je skrila kakor ponavadi. Toda pozneje, ko je bitka minila, ni bilo nikogar več na spregled. Vaščanom se je to zdelo nekoliko čudno, a nestanek družine so si končno jeli razlagati tako, da so se Longaurotovi pač preselili drugam do konca vojne in da se bodo šele po sklenjenem miru vrnili domov. Pozneje pa so popolnoma pozabili nanje, in to tembolj, ker je bilo njih gospodarsko poslojje domala uničeno. Šele pred dnevi, ko je začel neki vaščan kopati jamo za vodnjak, je prišlo na dan, kam je zginila številna družina. Kopavi so pri delu zadeli na votel hodnik, čigar izhod je bil zaprt, najbrže zaradi ognja, ki je bruhal iz minoseev. Silno pa je bilo presenečenje, ko so delavci v tem hodniku odkrili 22 človeških trupel. Bila so čisto izsušena. V hodniku so ležali Longaurotovi od deda do vnuka in tudi njih psa-čuvaja, ki sta čuvala hišo. V suhem zraku podzemске jame so se trupla posušila in dobila vidov mumijs. Preiskava je dognala, da so se Longaurotovi najbrže zadušili s plinom granate, ki se je morala razpočiti tik pred vhodom. Plini so jih omamili in umorili. Trupla so položili v enajst rakev ter jih pokopali v spredu, kakršnega še ni videla naselbina Berry po svetovni vojni.

Prof. Eiselsberg je imel opravka s primeri, da so jetniki požrli v svoji celici drobce stekla, žebelje, šivanke, kose pločevine itd. Nekeč so mu privedli moža, ki je bil požrl štiri kose železa v skupni teži 560 g. Če se je stresel, je bilo naravnost slišati, kako mu je kovina v želodcu žvenkljala. V takšnih primerih pomaga dostikrat kura s krompirjem, tako da operativni posezek odpade. Pred kratkim so na ta način odstranili nekem ujetniku iz železice brivski aparat.

Nemalokdaj stoji kirurg pred nalogami, ki ne obetajo nobenega uspeha. Sem spadajo n. pr. poškodbe hrbteničnega mozga. Če je ta uničen, je rešitev pač izključena, vendar je že uspelo vsaj prilično ozdraviti lome hrbtenice. Težko poglavje so zastrupitve krvi. Kakor mnogi kirurški je imel tudi prof. Eiselsberg več primerov, da je moral pacientom odstraniti cele ude, ker niso bili pazili na malenkostne ranice z ivermi, ki so se končale s strahotnim smrtnim krčem.

CENA

DR. KERNOVEGA BERILA JE ZNIZANA

Angleško-slovensko

Berilo

(ENGLISH-SLOVENE READER)

ENGLISH

\$2.—

Naredite ga pri

KNJIGARNI "GLAS NARODA"

215 West 10th Street

New York City

IZ KIRURGOVE PRAKSE

Znameniti dunajski kirurg dr. Anton Eiselsberg je imel te dni predavaje, v katerem je povedal več zanimivih primerov iz svoje dolgoletne kirurške prakse.

Od l. 1896, ko je uspelo prvo zašitje srca, imajo operaterji čedalje več primerov nesrečnikov s prestreljenim ali zabodenim srcem. Tu pomaga le hitro odpretje srca, da se razbremeni od nabrane krvi in spet zašije. Tudi primori, v katerih preti pacientu izkervavitev, so zelo pogosti. Pred kratkim se je nekemu mesarskemu pomočniku oster nož zapilil v stegno. Glavna žila dovodnica je bila popolnoma prerezana. Neki stražnik je rešil mladeniča največje nevarnosti s tem, da mu je v duševni prisotnosti zvezel svoj pas okoli stegna nad rano, tako da se je krvavitev ustavila. Žile samo je prof. Eiselsberg potem kmalu našel in pacient je v kratkem ozdravil.

Zelo zanimivi so primeri transfuzije krvi, ki kateri se mora moderni operater pogosto zatekati, da ohrani pacientu življenje. Pol litra tuje krvi v telesu je tu že številne kratki vplivalo naravnost čudežno. Operater mora čisto izvršiti tudi reze v grlo, da prepreči zadušitev. Večinoma gre tu za otroke, ki so v igri požrli kakšen predmet in jim je ta običaj v grlu. Tudi rezi v požiralnik so neredki in posebno pogosti so primeri, ko ljudje nehoti pogoltnejo svoje umetno zobovje. A tudi požiranje najbolj čudnih predmetov v samomorilne namene so čisti, zlasti med jetniki.

Prof. Eiselsberg je imel opravka s primeri, da so jetniki požrli v svoji celici drobce stekla, žebelje, šivanke, kose pločevine itd. Nekeč so mu privedli moža, ki je bil požrl štiri kose železa v skupni teži 560 g. Če se je stresel, je bilo naravnost slišati, kako mu je kovina v želodcu žvenkljala. V takšnih primerih pomaga dostikrat kura s krompirjem, tako da operativni posezek odpade. Pred kratkim so na ta način odstranili nekem ujetniku iz železice brivski aparat.

Nemalokdaj stoji kirurg pred nalogami, ki ne obetajo nobenega uspeha. Sem spadajo n. pr. poškodbe hrbteničnega mozga. Če je ta uničen, je rešitev pač izključena, vendar je že uspelo vsaj prilično ozdraviti lome hrbtenice. Težko poglavje so zastrupitve krvi. Kakor mnogi kirurški je imel tudi prof. Eiselsberg več primerov, da je moral pacientom odstraniti cele ude, ker niso bili pazili na malenkostne ranice z ivermi, ki so se končale s strahotnim smrtnim krčem.

NA KAVELJ SE JE NATAKNIL

V neki mesarji v 20. okraju na Dunaju je pleskal 31 letni pleskar Anton Vican stene. Stal je na visoki lestvi z dvema krakoma. Nena doma pa se je lestev zamajala in Vican je padel z nje ter se tako nesrečno ujel, da se mu je zapilil v trebuh kavelj za obežanje velikih kosov mesa. Nesrečni pleskar je visel nekaj časa tam in vpil na pomoč, dokler niso prišli dobri ljudje in ga niso sneli. Hudo ranjenega so ga prepeljali v bolnišnico, kjer so takoj izvršili operacijo, vendar dvomi, da bo okreval.

FAŠISTOM DIŠITA BOHINJ IN BLED

"Dobro so predvidevali oni, ki so l. 1918. poudarjali potrebo, da Italija zasede ozki kot kranjskega ozemlja v dolini gorenje Save v podnožju Triglava in si tako zagotovi redne železniške zveze med Trstom in srednjo Evropo."

Te besede je napisal tržaški "Piccolo" dne 22. marca, torej kmalu po objavi Mussolinijevega načrta za rešitev Evrope z diktatorji štirih, ali prav za prav treh velesil, spoznamljenih z revizijo mirovnih pogodb. Sicer se je tržaški list nekoliko zmotil, ko je italijansko zahtevo po jesenško-blejsko-bohinjskem kotu pomaknil tja nazaj v leto 1918. Kajti ta italijanska zahteva se je pojavila tudi še v dobi rapalske pogodbe, ob definitivni razmejitvi med Jugoslavijo in Italijo. Takrat iz tega ni bilo nič. A sedaj, ko je bila v Rimu beseda "revizija" sprejeta v nekak službeni program, tržaški fašisti že stegajo prste po tem najlepšem kotu našega ozemlja. Najboljši dokaz je to, kako si zamišljajo revizijo Italijani in Nemci. Naj je Mussolinijev revizionizem še tako zavil v mehko bombaževino soglasnosti z ženevskim zborom narodov, ga tržaški fašisti razkrivajo hote ali nehoti v vsej goloti. Gotovo je, da se bo do sedanjih iredentističnih gonj za prisvojitve naše Dalmacije odsele stalno priključevala tudi zahteva po prilastitvi naše zapadne Gorenjske. Prva iskra je že vržena.

Navidezni povod za ta revizionistični izpad proti Jugoslaviji je našel tržaški list v potrebi, da se "podbrska proga osvobodil jugoslovskih sitnarjen in obstrukcij". Pritožuje se, da je Jugoslavija speljala promet turške železnice iz njegove prvotne smeri Berlin — Praga — Monakovo — Jesenice — Trst — Opatija v smer Jesenice — Zagreb — Beograd in Zagreb — Split; da od Jesenice proti Trstu in Reki ni skoraj nikakršnih zvez več; da je prišlo celo tako daleč, da je Reka sama zaprosila, naj se direktni voz Monakovo — Reka ne priključi k vozu Jesenice — Podbrdo, temveč vlaku Jesenice — Ljubljana in odtod preko Postojne usmeri v Reko. Za potnike, ki potujejo v Italijo, da je na Jeseniceh kar najslabše preskrbljeno, se zato stalno pritožujejo "Italijanski potniki" — nadaljuje "Piccolo" — pa trpe zaradi ponižavanja, ki se dogaja njihovega nacionalnemu dostojanstvu.

"Piccolo" svojih tožb ne zaključuje z odkrito zahtevo, da mora Italija dobiti železniško progo med Bohinjem in Jesenicami in žnjo vesta del Gorenjske z Bledom vred, razumljivo pa je, da prihajajo do takega zaključka njegovi čitatelji, bojeviti tržaški fašisti. Zelo čuden komentar tvorijo k najnovejši akciji zagotovitev miru, ki jo je sprožil fašistični vodja. Dodajamo še staro pesem o "neodrejeni Dalmaciji". Hitlerjev pozdrav celjski "Deutsche Zeitung", Goembosove revizionistične izjave in končne sklepe makedonstvujočih v Gornji Džumaji, pa dobimo jasno sliko, kakšna bi bila usoda Jugoslavije, če bi jo krojili revizionisti. Toda časi, ko so o Slovanih, južnih in severnih, odločali drugi, so minili za vedno in se ne vrnejo nikdar več.

TO NI EMANCIPACIJA ŽENE

Te dni je bil v Moskvi "ženski dan", ki se je zaključil s pompozniimi demonstracijami ženskih organizacij iz vseh stanov. Tako obstoji n. pr. v Moskvi tudi ženska vojna organizacija. Na svečani seji "delavk", je po pisanju ruskih listov vzbudil globok vtih nastop učenke vojne akademije. Ob zvoku trobente so prikorakale v dvorano velikega moskovskega gledališča v vojaških vodih kot prave militarizirane žene. Nato je bil prebran raport ženskih vojakov, ki priča o uspehih učenke v vojaški vedi. Na tem zborovanju je spregovoril Stalinov najbližji so-trudnik Kaganovič o uspehu ženskega komunističnega pokreta in pozval žene, naj širijo z vsemi silami komunistizem.

Med ruskimi ženami najdeš danes ne samo vojake, temveč politične voditelje in agitatorje ter vseh vrst intelektualcev. Tako n. pr. izdajajo žene. Krilova načrte za nove tovarne, inž. Palemonova je sestavila načrt za lahko sovjetsko letalo.

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU

(FRANK SAKSER)

215 WEST 15th STREET NEW YORK, N. Y.

PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

SHIPPING NEWS

21. aprila: Olympic v Cherbourg

Mauretania v Cherbourg

22. aprila: Champlain v Havre

Roma v Genoa

23. aprila: Leviathan v Cherbourg

Europa v Bremen

24. aprila: Berengaria v Cherbourg

Albert Ballin v Hamburg

Veendam v Boulogne

25. aprila: Minnetonka, Havre

26. aprila: De France, Havre

Augustus, Genoa

Milwaukee, Hamburg

2. maja: Bremen v Bremen

3. maja: Hamburg v Cherbourg

4. maja: Conte di Savoia v Genoa

5. maja: Majestic v Cherbourg

Westerland v Havre

Volendam v Boulogne

6. maja: Lafayette v Havre

Rex v Genoa

10. maja: Aquitania v Cherbourg

Deutschland v Cherbourg

12. maja: Olympic v Havre

Minnewaska v Havre

Rotterdam v Boulogne

13. maja: Champlain v Havre

Rex v Genoa

16. maja: Leviathan v Cherbourg

17. maja: Berengaria v Cherbourg

New York v Cherbourg

19. maja: Statendam v Boulogne

Paris v Havre

20. maja: Conte Grande v Genoa

Bremen v Bremen

21. maja: Manhattan v Havre

Albert Ballin v Cherbourg

25. maja: Conte di Savoia v Genoa

26. maja: Majestic v Cherbourg

Minnetonka v Havre

Veendam v Boulogne

V JUGOSLAVIJO

Preko Havre

Na Hitrem Ekspresnem Parniku

ILE DE FRANCE

29. APRILA

27. Maja — 17. Junija

PARIS

19. Maja — 10. Junija

CHAMPLAIN

13. Maja — 3. Junija

NAŠE CENE DO VSEH DELOV JUGOSLAVIJE

Za poštne in potne liste vprašajte naše pooblaščenega agente

French Line

39 STATE STREET, NEW YORK

lo, prof. Mendelejeva je sestavila načrt zakona o zaščiti matere in de-

ce, Kirgizka Šafira Kajbazarova se bavi s sestavljanjem nove turške

abecede. Žene so tudi pilotinje na letalskih zvezah, nadalje upravlja-

jo tovarne in vodijo tudi tramvaj.

DVAKRAT ZLATA POROKA

V Liegeju so oblasti prijele nekega 85-letnega možaka, ki je v enem mesecu dvakrat obhajal zlato poroko. Pred petdesetimi leti se je moč oženil v neki vasi pri Liegeju, mesec dni pozneje je peljal pred oltar drugo ženo iz Liegeja. Interesantno je, da je obema ženama prikrival dejansko stanje ter živel z obema zakonsko življenje. Svoj čas je umel tako imenitno razdeliti med obe žene, da ni ne ta ne ona dvomila o njegovi zvestobi. Kazen ga je doletela šele sedaj in to čisto slučajno. Povabil je namreč na drugo zlato poroko pomotoma gosta, ki je bil že na prvi poroki. Tako je prišla stvar na dan. Zadevo ima v rokah državno pravdnstvo, ki sestavlja tožbo.

27. maja: Ile de France v Havre

Saturnia v Trst

Aquitania